

Brand i restaurang

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNINGEN

Brand i restaurang

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Leif Grönlund, brandinspektör.

BESKRIVNING AV OBJEKTET

Den drabbade restaurangen är inrymd i en av flera byggnader som tillsammans utgör en centrumanläggning/galleria. I gallerian, som är överdäckad, finns ett par restauranger samt ett antal butiker för livsmedel, mode m.m. I gallerian finns också ingången/spärrlinjen till en T-banestation. Själva gallerian med alla butiker skiljs dock av nattetid från T-bane ingången. Avskiljningen utgörs av galler och plåtjalusier och har ingen brand- och/eller rökavskiljande funktion. Vissa av byggnaderna är endast uppförda i ett plan medan en del, bl.a. den med Restaurang X, har två våningar. På det övre planet finns diverse föreningslokaler m.m. Tillträde till gallerian kan ske från tre riktningar via dörrpartier direkt från det fria varav en kan räknas som huvudingång. I de överglasade gemensamma ytorna i gallerian finns brandgasventilation i taket i form av öppningsbara luckor. Dessa styrs automatiskt och/eller manuellt. Tablå för manuell styrning finns intill brandförvarstablån för det automatiska brandlarmet. Larmet är direktkopplat till räddningstjänsten.

BESKRIVNING AV AKTUELL LOKAL

Den drabbade restaurangen är belägen på entréplanet c:a 20 m in i gallerian från huvudingången räknat. Verksamhetsytan är på c:a 100 m² och dans- och serveringstillståndet gäller för 120 personer. Den publika delen är i huvudsak utformad som en rektangel 10x8 m men där lokalen i ena bakre hörnet är utdragen med en "bakficka" eller nisch på c:a 4x7 m. Utöver de publika delarna finns bar, kök, kylrum, ekonomiutrymmen m.m. dit endast personal normalt har tillträde.

BESKRIVNING AV HÄNDELSEN

Automatiskt brandlarm till brandförsvaret inkommer 04:34 morgonen mot söndag. Vid framkomst, 04:47, noterar brandpersonalen att gångstråket in mot T-banans biljetthall är fylld av brandrök. I slutet av gångstråket, precis där dörrarna mot biljetthallen finns, ser de lågor ovanför de jalusier som skiljer gångstråket från gallerian. De ser också rök tränga ut genom en dörr med skylten "Restaurang xx" och förbereder sig på dörruppblötning. Innan denna börjar upptäcker de dock att en spärrvakt redan finns på plats i biljetthallen och de får börja med att evakuera honom genom den nu helt rökfyllda miljön.

Parallellt med detta har en annan rökdykargrupp gått in i den stängda gallerian via ett sönderslaget dörrglas. Gallerian är mindre röksmittad än gångstråket intill trots att avskiljningen inte sluter tätt, varken mot golv eller tak. Rökdykarna hör dock att det brinner kraftigt längre fram och efter 10-15 meters avancemang i den förhållandevis rökfria miljön ser de lågorna slå ut från restaurangens f.d. fönsterparti mot gallerian. P.g.a. plåtjalusiet som skiljer gallerian från T-banans entré är restaurangens fasad indraget och syns inte från utsidan. Alla fönster i restaurangens fasad mot gallerian är borta och lågorna slår fritt ut mot den öppna gallerian. P.g.a. takhöjden och gallerians sammanlagda yta, det är c:a 10-12 m högt, är sikten god i hela gallerian. Inne i restaurangen råder en fullt utvecklad brand. Allt brinner. Rökdykarna, som nästan direkt arbetar i 2 par, tar snabbt kontroll över branden och ett Rd-par avancerar in genom entrédörren. De märker att branden är mest svårsläckt längst in i lokalen, i "bakfickan". Där återantänder branden hela tiden. Först efter att ha jobbat sig ända in lyckas de, med mycket vatten, släcka även i bakfickan. Efter den direkta släckinsatsen vidtar eftersläckning, ventilering och genomsökning av angränsande lokaler. Den totala

insatstiden varar c:a 3 timmar.

Ett problem i sammanhanget var svårigheterna att kontrollera och manövrera rökluckorna. Ingen lucka öppnades automatiskt utan först efter att knapptryckningar skett i tablån. Sedan tycktes de leva sitt eget liv. Ibland var en lucka halvt öppen, ibland var flera stycken helt öppna. Brandpersonalen fick ingen ordning på detta förrän insatsen gått in i ett eftersläckningsskede. Luckorna öppnades och reglades då i öppet läge manuellt utifrån.

Ett annat problem var svårigheten att hitta någon ägare och/eller representant för ägaren t.ex. förvaltare, fastighetsskötare eller brandskyddsansvarig. Det fanns en mängd telefonnummer både i kontrolljournalen och i brandförsvarets databas men ingen svarade. Polisen gjorde lika fruktlösa försök att hitta någon.

UNDERSÖKNINGEN

Brandskadorna i lokalen var stora, gränsande till total. All lös inredning, innertak, väggbeklädnad m.m. var helt bortbränt med undantag för "bakfickan" där viss del av inredning fanns kvar. De stora fönsterpartierna mot gallerian var uttryckta med mycket splitter på utsidan. De aluminiumprofiler som ramat in fönstren hade bågnat kraftigt utåt. Det trådglas som suttit i entrédörren föreföll däremot vara krossat. Dörrkarmen var intakt och glassplittret var jämnt fördelat på in- och utsidan. P.g.a. de omfattande brandskadorna var det omöjligt att fastställa en eventuell primär brandhärd. Tecknen pekade dock på ett mycket snabbt, närmast explosionsartat, brandförlopp med en snabb tryckstegring som tryckt ut hela fönsterpartiet. Ett tecken som förstärks av att spärrvakten hört glas krossas samt att lokalen var totalt övertänd redan vid framkomst. Efter att ha lyssnat på rökdykarnas vittnesmål och undersökt "bakfickan" lite noggrannare framgick två lågt belägna (på golvet) brandhärddar tydligt, en i varje hörna. Iakttagelsen förmedlades senare till polisens brandhund som rekvirerades av teknikerna. Hunden markerade tydligt spår av brandfarlig vätska i hörnorna av "bakfickan" men ingen annanstans. Som kuriosas kan nämnas att 2 gasolfaskor förvarades i en skrub i restaurangens ekonomitrymmen. Inget tillstånd för hantering av brandfarlig vara fanns dock.

SLUTSATSER

Vid den tekniska undersökningen, tillsammans med polisen, konstaterades att branden måste vara anlagd med hjälp av brandfarlig vätska. Vätskan har sannolikt hällts ut på flera ställen, bl.a. mitt i lokalen. Att hunden inte markerade där beror troligen på den kraftiga förbränningen i kombination med mycket släckvatten och bråte på golvet. Prover för analys hämtades från såväl "bakfickan" som innanför entrén och mitt i lokalen. Några resultat från SKL har ännu inte rapporterats.

SPRIDNINGSRISK

Med tanke på brandbelastning och tillgången till syre och frånvaro av sprinkler var risken för brandspridning inom hela centrumanläggningen uppenbar.

ERFARENHETER

Återigen aktualiseras behovet av sprinkler i centrumanläggningar. Även behovet av aktuella kontakt- och jourpersoner blev tydligt, inte minst med tanke på den flora av system för brandventilation som finns installerade i samhället.

FÖRSLAG

Fristen för inlämning av skriftliga redogörelser bör sättas till varje år på centrumgallerior och anläggningar med liknade komplexitet. På det viset kan en uppgradering av kontaktuppgifter ske kontinuerligt.

Systemen för brandgasventilation bör kontrolleras vid tillsyn, inte bara styrkas med intyg.